

KARLSTADS KOMMUN**GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN****Tjänsteskrivelse** 2020-11-04

Henrik Fröling, 054-540 13 19

henrik.froling@karlstad.se

Remissvar: Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan (dnr U2020/04134/GV)

Dnr GVN/2020:152 Dpl 54

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens yttrande godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsdepartementet har gjort en översyn av riks-idrotts-gymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Vi anser att helheten i utredningens förslag är till fördel för Karlstads kommun och vi ser positiva aspekter gällande likvärdighet och jämställdhet inom elitidrott i kombination med gymnasial utbildning.

Beslutsunderlag

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 30 oktober 2020

Bilaga - Promemoria - Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan

Ärende

Utbildningsdepartementet har gjort en översyn av riks-idrotts-gymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Översynen har lett fram till förslag som innebär ett tydligare, mer transparent och hållbart system för idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan. Syftet är att elitidrottande ungdomar ska kunna kombinera en gymnasial utbildning med en elitidrottssatsning. Detta är huvudförslagen i förslaget;

- Det ska endast finnas en typ av utbildning med specialidrott, men andra ungdomar ska också få möjligheter att utvecklas inom idrotten

- Huvudmännen får ansöka om utbildning hos Skolverket – Riksidrottsförbundet och specialidrottsförbunden är medaktörer i beslutsprocessen
- Staten och kommunerna ska dela på kostnaden för utbildningen
- Elever eller vårdnadshavare ska bekosta den individuella utrustningen, men undantag får medges
- Den som anses ha bäst förutsättningar för utbildningen inom respektive kön ska prioriteras vid urvalet till utbildningen
- Entreprenadreglerna ändras inte
- Regeringen föreslås se över åtgärder för att tillgodose behovet av legitimerade och behöriga lärare i specialidrott

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022, de första ansökningarna kan göras i början av 2023, Skolverket föreslås kunna fatta beslut senast den 1 september 2023 och de första eleverna föreslås kunna börja hösten 2024. Under en övergångsperiod behöver elever fortsatt kunna antas till riksidrottsgymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Äldre bestämmelser ska därför fortsatt gälla för denna elevgrupp – till dess de gått klart sin utbildning.

Yttrande

Sammanfattningsvis instämmer Karlstads gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd om att nuvarande system behöver ersättas och tycker att förslag med en riksrekryterande idrottsutbildning är bra. Vi anser att helheten i utredningens förslag är till fördel för idrotts-, utbildningsverige och Karlstads kommun. Framförallt ser vi positiva aspekter gällande likvärdighet och jämställdhet inom elitidrott i kombination med gymnasial utbildning. Dessutom ser vi med stor tillförsikt fram emot Skolverkets översyn av innehållet i Idrott och hälsa, specialisering 1 och 2, så att även elever som inte tillhör elit har möjlighet att kombinera sin idrott med vald utbildning.

Nedan följer kommentarer utifrån promemorians avsnitt där vi finner anledning till förtydliganden eller någon form av vidare utredning. Observera att yttrandet endast innehåller de avsnitt där Karlstads gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd har kommentarer. Övriga avsnitt har lämnats obesvarat då vi finner de positiva och/eller utan behov till kommentar.

Avsnitt 4.2: Det ska finnas nationella krav för att få vara en gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott

Förslag: En gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott ska godkännas om

1. det finns ett nationellt intresse av att tillgodose a) elitidrottens krav, och b) behovet av att elever kan kombinera gymnasial utbildning och elitidrott,
2. huvudmannen har tillgång till den idrottsliga miljö som behövs för en ändamålsenlig utbildning med specialidrott,
3. utbildningen är av god kvalitet, och

4. huvudmannen kan visa att det finns förutsättningar för ett etablerat samarbete med ett specialidrottsförbund som är relevant för utbildningen. Skolverket ska få meddela ytterligare föreskrifter om förutsättningarna för utbildningen.

Kommentar på förslaget: Självklart ska det finnas tydliga nationella krav för att få bedriva idrottsutbildning på elitnivå. En tillräckligt god idrottslig miljö som lyfts fram i utredningen bör dock underbyggas av noga formulerade kriterier för att inte bli godtycklig. Dessa kriterier bör i sin tur formuleras i samråd med Riksidrottsförbundet samt respektive specialidrottsförbund. Eventuellt är det just det som utredaren menat i och med att Skolverket ska få meddela ytterliga föreskrifter om förutsättningar för utbildningen. Men här ser vi att både Riksidrottsförbundet liksom specialidrottsförbundens roll bör stärkas då Skolverket troligen saknar den erfarenhet och kompetens för att göra en adekvat bedömning om rätt förutsättningar för utbildningen. Skolverket behöver säkerställa att både Riksidrottsförbundet och specialidrottsförbunden ges tydliga riktlinjer för detta arbete.

Avsnitt 4.4: Skolverket beslutar om utbildningen efter förslag från Riksidrottsförbundet och yttrande från ett specialidrottsförbund

Förslag: Efter yttrande med förslag från Sveriges Riksidrottsförbund, inklusive yttranden från de specialidrottsförbund som är relevanta för respektive utbildning, ska Statens skolverk besluta om var gymnasieutbildningar och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott får anordnas och om hur många platser dessa utbildningar får omfatta. Beslutet ska gälla för fyra antagningsomgångar.

Kommentar på förslaget: Det är positivt att det för varje idrott görs en särskild analys och att antal platser kommer beslutas i förhållande till geografisk spridning och hänsyn till jämställdhet mm. Det är också rimligt att denna analys inte görs av Skolverket allena utan att respektive specialidrottsförbund är fullt delaktigt i processen. Gällande hur antalet platser kommer att minskas, hur förhållandet/dimensionering mellan individuell idrott och lagidrott ska se ut, hur geografisk fördelning spelar in samt hur slutgiltigt urval ska ske önskar vi ett förtydligande på. Ett förtydligande vilka andra hänsyn som kommer att tas innan beslut fattas av Skolverket är också önskvärt.

Vidare så anser vi att fyra antagningsomgångar är en förhållandevis kort tidsrymd om man som huvudman gjort stora ekonomiska investeringar på en gymnasieutbildning och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott. Det ger ej förutsättningar för en ekonomiskt långsiktig stabilitet vilket i sin tur kan innebära begränsningar på den efterfrågade geografiska spridningen.

Avsnitt 4.5: Staten och kommunerna ska dela på kostnaden för ämnet specialidrott

Förslag: Ersättningen för gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott ska bestå av två delar. En del ska avse kostnader för själva nationella programmet och en del ska avse merkostnader hänförliga till ämnet specialidrott. Kostnader som inte är hänförliga till ämnet specialidrott ska lämnas med sedvanlig interkommunal ersättning, respektive bidrag till enskilda huvudmän. För enskilda huvudmän ska ersättning för merkostnader hänförliga till ämnet specialidrott benämnas merkostnadsbelopp och inte ingå i det s.k. grundbeloppet. Statsbidrag ska betalas ut till samtliga offentliga eller enskilda huvudmän som anordnar gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott. Skolverket ska få meddela föreskrifter om interkommunal ersättning och om bidrag till enskilda huvudmän i fråga om merkostnader, i en riksprislista för ämnet specialidrott som ska vara gemensam för både enskilda och offentliga huvudmän.

Kommentar på förslaget: Vi är positiva till utredningens förslag gällande kostnadsfördelning för idrottsutbildning. Dels att kostnaderna ska hänföras till ämnet specialidrott och att statsbidraget likställs. Vi saknar dock någon form av konkretisering gällande utbildningens längd. En idrottsutbildning i kombination med gymnasiala studier är, i synnerhet om den sker på elitnivå, inte sällan förlagd över fyra år. Som det är idag är det godtyckligt om hemkommun väljer att betala det fjärde läsåret eller ej och vi ser gärna att denna kostnadsökning för huvudmannen regleras i någon form.

Avsnitt 4.6: Utbildningen ska vara avgiftsfri med undantag för den utrustning som behövs för elitidrotten

Förslag: Det ska införas ett undantag från huvudregeln om en avgiftsfri utbildning. Undantaget ska innebära att eleven eller dennes vårdnadshavare ska stå för kostnader som avser individuell idrottsutrustning och liknande som eleven behöver för en utbildning där elitidrott ingår. Regeringen ska få meddela föreskrifter om vilka utbildningar som får innebära att eleven eller dennes vårdnadshavare ska stå för sådana kostnader. Kostnadsansvaret ska inte gälla om en elev eller dennes vårdnadshavare av ekonomiska skäl inte kan stå för kostnaden. Beslut om detta ska fattas av huvudmannen.

Kommentar på förslaget: Vi är positiva till att det införs ett undantag från huvudregeln gällande en avgiftsfri utbildning. Det är orimligt att en huvudman ska stå för kostnaden inom idrotter med stora ekonomiska krav gällande utrustning. Vi anser också principen gällande det flyttade kostnadsansvaret om en elev eller dennes vårdnadshavare av ekonomiska skäl inte kan stå för utbildningens kostnad som skälig. Däremot ställer vi oss tveksamma till att huvudmannen är beslutsfattande gällande detta. Den kompetens och resurs som krävs för att fatta beslut gällande ekonomiska förutsättningar saknas troligen hos många huvudmän. Ska huvudmannens ansvar regleras på detta sätt krävs det tydliggörande gällande bedömningsgrunder samt tydliga riktlinjer för tillämpning. För att förenkla i

frågan skulle regeringen i samband med att man beslutar föreskrifter om vilka utbildningar där elev eller vårdnadshavare ska stå för kostnaden också avgöra vilken nivå man som elev eller vårdnadshavare ej längre anses kunna bära kostnadsansvar inom sagda utbildning.

Birgitta Larsson
skoldirektör

Henrik Fröling
strateg

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet (u.remissvar@regeringskanslitet.se)